

ВІДГУК
офіційного опонента Костікової Ілони Іванівни,
доктора педагогічних наук, професора,
на дисертаційну роботу Лю Яньши
«Розвиток міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів
(на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», галузь знань
«Освіта/Педагогіка»

Актуальність дисертаційної роботи. Педагогічна доцільність дослідження дисертанта обумовлена передусім загальними процесами трансформації вищої освіти в Китаї. Так, одним з найважливіших завдань її подальшої модернізації є сучасний навчальний процес у закладі вищої освіти, що є цілісною багатогранною системою, яка потребує постійного аналізу, злагодженої взаємодії з науково-педагогічним та студентським колективом у напрямку реалізації навчальної, методичної та організаційної роботи при підготовці перекладачів.

В умовах сучасних трансформаційних перетворень великого значення набуває питання підготовки бакалаврів з усного та письмового перекладу в закладах вищої освіти Китаю. Можливості розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів дають студентам змогу краще адаптуватися до міжкультурної діяльності в майбутній професійній кар'єрі перекладача.

У дисертації слушно звернута увага на недостатність розробки означеної проблеми, чітко вказано на ті аспекти, що знайшли своє відображення в сучасних дослідженнях; автором визначено власну нішу у науковому просторі. З огляду на це, цілком виправданим видається прагнення дисертанта глибше дослідити окреслену проблему.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складовою частиною наукового дослідження Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця за темою «Управління

формуванням професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах інформаційного полікультурного освітнього середовища» (номер державної реєстрації 0120U104231). Вищезазначене дає підстави для визначення дослідження як актуального та своєчасного.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі, є високою й базується на аналізі наукових джерел за даною проблемою, скоординованій постановці мети й завдань дослідження, використанні сучасних методів дослідження, зіставленні й критичному аналізі отриманих результатів, формулюванні отриманих власних висновків.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність результатів дисертаційного дослідження забезпечується: чітким визначенням наукового апарату дослідження (мети, завдань, об'єкту, предмету); комплексом адекватних загальнонаукових методів; широкою джерельною базою (347 найменувань, із них – 184 іноземними мовами), аутентичними виданнями; ґрунтовним аналізом стану наукової розробки проблеми дослідження. Для дисертації характерні аналітичні методи викладання теоретичного матеріалу. Автор не вдається до однозначних оцінок, а уважно та неупереджено аналізує, розмірковує над даними, цифрами, фактами та відомостями наукового характеру.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що вперше визначено організаційно-педагогічні умови розвитку міжкультурної компетентності, що регламентують процес організації освітнього процесу в закладі вищої освіти Китайської Народної Республіки; модель розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів на прикладі університету Китайської Народної Республіки.

Практичне значення результатів дослідження. Результати дослідження можна застосовувати на практиці. Автором розроблено методичні рекомендації щодо розвитку міжкультурної компетентності

бакалаврів-перекладачів в умовах закладу вищої освіти КНР, спецкурс «Розвиток професійної та міжкультурної компетентності бакалавра-перекладача». Практична цінність підготовлених матеріалів підтверджується їх впровадженням в освітній процес Сичуаньського університету мистецтв і науки КНР, місто Сичуань, КНР, довідка №20230510.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

За темою дисертаційної роботи вийшло друком 18 наукових праць (з них 13 – одноосібні), із них: 4 статті опубліковано в провідних наукових фахових виданнях України категорії Б, 4 – статті в періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку і Європейського Союзу (Республіка Польща, Словацька Республіка), 10 тез доповідей у матеріалах наукових конференцій. Цілком належним, на наш погляд, є рівень повноти викладу автором основних положень, результатів і висновків дисертації в наукових періодичних фахових виданнях України.

Характеристика основних положень роботи. В дисертації у першому розділі автором визначено теоретичні засади професійної підготовки бакалаврів-перекладачів у закордонних і вітчизняних дослідженнях, сутність базових понять «комунікація», «міжкультурна комунікація», «міжкультурна компетентність», стан сформованості міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів. У розділі окреслено стан вивчення досліджуваної проблематики, визначено основні напрями її розробки у світовому й вітчизняному науковому дискурсі.

У другому розділі дисертації науково обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів, розроблено модель розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів, визначено основні структурні складові моделі, застосовано відповідний інструментарій (факторно-критеріальної (кваліметричної) субмоделі визначення рівня розвитку міжкультурної

компетентності бакалаврів-перекладачів закладів вищої освіти), який розроблено на основі кваліметричного підходу.

У третьому розділі перевірено ефективність моделі розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів (на прикладі університету Китайської Народної Республіки), про це свідчать дані, зібрані на чотирьох етапах експериментальної перевірки, яка тривала з 2019 по 2022 рік, що свідчить про ефективність визначених організаційно-педагогічних умов та побудованої моделі розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів. Також пропоновано методичні рекомендації щодо розвитку міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів.

На наш погляд, особливого значення в цілому у роботі набуває намагання автора проаналізувати специфіку перекладацької освіти у Китаї. Як слушно з'ясовано у роботі, теорія формування міжкультурної компетенції у КНР набуває особливого значення.

Значущість роботи, що рецензується, підсилюється з'ясуванням того, як “Національні стандарти” КНР від 2018 р. впливають на освіту. Автором послідовно проаналізовано стан перекладацької підготовки бакалаврів у 17 університетах провінції Сичуань, розкрито недоліки стану формування міжкультурної компетентності, проведено ґрунтовне пілотажне опитування.

Заслуговує, на наш погляд, особливого схвалення ґрунтовний аналіз нормативно-правової бази, нормативних освітніх документів КНР, наголошення дисертантом на важливості психологічної підтримки бакалаврів: психологічні консультації, групова терапія, кризове втручання. Як позитивний момент необхідно відзначити, що автор розглядає технології, за допомогою яких здійснюється розвиток міжкультурної компетентності: ІКТ, ігрові, інтерактивні, онлайн, віртуальні, мобільні тощо.

Є всі підстави вважати, що у роботі цілком слушно здійснено розробку, теоретичне обґрунтування й експериментальну перевірку організаційно-педагогічних умов розвитку міжкультурної професійної компетентності бакалаврів-перекладачів.

Важливим у роботі є критичне ставлення автора до використання кваліметричної субмоделі, експертного оцінювання, вивчення думок респондентів різної статі (чоловіки й жінки), різних курсів навчання бакалаврів (1-4 курси), великої вибірки 1060 студентів. На нашу думку, цікавими є додатки, де подано приклади перекладацьких тестів для студентів КНР.

Проте, попри велику та чималу потужну аналітичну роботу, до дисертації є певні зауваження і побажання.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації:

1. У вступі роботи щодо ступеня наукової розробки проблеми перераховуються праці дослідників, вартувало б дати на них посилання; означений зміст основного поняття краще було б дати із врахуванням специфіки КНР.

2. У першому розділі пропонується матеріал про технології, на наш погляд, у контексті роботи вони виступають лише засобами формування міжкультурної компетентності.

3. У другому розділі дисертаційного дослідження при аналізі умов, не вистачає, на наш погляд, аналізу пропонованих попередниками умов, які з умов залишаються актуальними, а які вже втратили актуальність. Така динаміка була б корисною при визначенні власних умов, оскільки умови визначено лише як сукупність. До того ж не прослідковується чіткого зв'язку між пропонованими умовами й моделлю, хоча за логікою дослідження модель має включати умови.

4. У третьому розділі дисертації, на жаль, не згадано і не враховано досвід онлайн навчання під час пандемії у КНР, як це вплинуло на експеримент, чи скорегувало це умови й модель. На нашу думку, в експерименті не прослідковується чіткий зв'язок між ефективністю умов і складових моделі. До того ж експеримент в основному базується на результатах анкетування та опитування, проте хотілося б в ньому бачити

більше аналізу конкретних заходів, завдань, прикладів, які спрямовані на формування складових міжкультурної компетентності.

5. У запропонованих наприкінці роботи методичних рекомендаціях, на наш погляд, не вистачає практично-методичного матеріалу, вони переважно теоретичні, хоча мають бути спрямовані на методику.

Водночас вважаємо, що вказані зауваження та побажання мають дискусійний характер, не зменшують загальної позитивної оцінки й теоретичної, наукової цінності виконаної роботи, яка є актуальним, самостійним і завершеним дослідженням.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

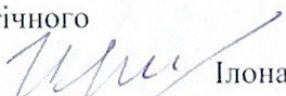
Дисертаційна робота Лю Яньши «Розвиток міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)» за своїм змістом відповідає спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки».

Дисертація має значущість для сучасної освіти і науки, практики підготовки майбутніх перекладачів. Робота виконана на високому науково-методологічному і теоретичному рівні. За актуальністю, науковою новизною, вірогідністю та практичною цінністю, змістом, завершеністю дисертація відповідає сучасним вимогам.

Робота є завершеною працею, в ній отримано нові обґрунтовані результати. Усе це дає підстави дійти висновку про те, що представлена на захист дисертація Лю Яньши «Розвиток міжкультурної компетентності бакалаврів-перекладачів (на прикладі університетів Китайської Народної Республіки)» відповідає вимогам до дисертацій, порядку присудження наукового ступеня доктора філософії, затвердженими Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій» (зі змінами, внесеними згідно Наказу МОН України від 31.05.2019 р. №759) і Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та

скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” (зі змінами, внесеними згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 № 341), а її автор – Лю Яньши – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», галузь знань «Освіта/Педагогіка».

Опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри теорії і практики англійської мови
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди Ілона КОСТИКОВА

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: КОСТІКОВА ІЛОНА ІВАНІВНА 2678021286;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2678021286;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 5E984D526F82F38F0400000016D3B01F4A4AE04;
Видає кваліфікованого сертифіката: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК";
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису (позначка часу для підпису): 14:40 29.12.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)
Час та дата підпису (позначка часу для даних): 14:40 29.12.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для даних від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)